

direcció d'Alcalá-Meco, una clara resposta repressiva. Així és com ho conta el mateix pres al jutge d'Instrucció de guàrdia: «Internament en un mòdul d'observació de conducta, on hi ha els presos socials que la direcció considera més perillosos; supressió de les visites d'amics; denegació sistemàtica de les instàncies per a comunicar-se amb els familiars; negativa a subministrar-

me menjar de règim després d'una vaga de fam de vint dies». I a més, i com a puntilla: «obligació de realitzar les tres menjades diàries tancat a la cel·la, on no es disposa ni tan sols d'una cadira on poder seure a menjar amb un mínim de dignitat». La denúncia va ser feta el passat 5 d'agost. La seua situació no ha canviat. Només és un exemple. □

MÚGICA I ASUNCIÓN TRIEN EL PAÍS VALENCIÀ PER A DESCARREGAR HERRERA DE LA MANCHA

23 d'agost, 23 d'ETA

La Model de València, el penitenciar de Castelló i el d'Alacant serveixen per a dur endavant la diàspora amb què el ministeri de Múgica i Antoni Asunción vol definitivament trencar ETA i facilitar la reinserció individual. Nom per nom, aquests són els presos valencians d'ETA.

Ismael L. Belda

Setze presos d'ETA són a la presó francesa de Fresnes. Santiago Arróspide Sarasola, *Santi Potros*, i José Antonio Urritikoetxea, *Josu Ternera*, es troben entre ells. Però la resta del col·lectiu independentista basc partidari de les armes va ser, a l'igual que a l'estat espanyol, dispersat entre els presidis de La Santé, Muret i altres set més. És la política de la diàspora i l'allunyament del seu poble i dels seus familiars, iniciada pels ministres de Justícia i Interior, arran del trencament el passat mes d'abril de les converses d'Alger.

La Direcció General d'Institucions Penitenciàries que comanda el valen-

cià Antoni Asunción manté un absolut hermetisme sobre els plans de dispersió d'ETA al llarg de la península i les illes. No obstant això, una estratègia apareix ben clara: buidar la macropresó d'alta seguretat d'Herrera de la Mancha, a Ciudad Real, i utilitzar totes les presons per a l'organització armada basca i per a la resta de presos catalans o gallecs. Tot per tal d'afavorir les reinsercions proposades per l'executiu espanyol —fins ara amb un èxit escàs—, i debilitar, alhora, la comunicació humana i política entre els seguidors d'ETA o d'altres organitzacions, amb un viatge permanent per a noves presons i ciutats.

Quasi cent presos han eixit d'Herrera de la Manxa després que el secreta-

ri per a la Seguretat de l'Estat, Rafael Vera, i els seus interlocutors fracassaren a Alger. De 228 presos membres d'ETA empresonats al final d'abril a Ciudad Real, a les acaballes de l'agost tan sols en queden, segons fonts sindicals, al voltant de 130. Trenta d'ells foren canviats de presidi en els últims deu dies. De la madrilenya presó d'Alcalá-Meco han estat traslladats dues dotzenes d'*etarres* des d'abril, quasi un terç del conjunt tancat allí. Globalment, uns 200 partidaris d'ETA d'un total de 460 empresonats a l'estat espanyol, romanen ara dispersos per 68 presons, inclosa la del Salto del Negro, a les Canàries. Prompte Palma de Mallorca i Eivissa es convertiran en seus dels convicts bascos.

Al País Valencià ja hi ha 23 membres d'ETA. Tot esperant inaugurar la futura presó de màxima seguretat de Picassent, a l'Horta, vuit d'ells figuren al centre penitenciari de Castelló, vuit a la presó model de València i set a la penitenciària de Fontcalent, a Alacant.

A Castelló van arribar a ser onze els presos d'ETA. La xifra baixà a nou i, el 29 de juny passat, quedà en sis quan van ser traslladades a Carabanchel Begona Sagarzazu, Ana Aranguena García i Merxe Galdós, ex-membre del *comando Nafarroa* que hi actuava com a portaveu del col·lectiu *etarra*. Ara, amb l'arribada des d'Herrera de la Mancha de Tomás Carrera Juarros i José Sáez Lassala, el nombre ha augmentat a vuit, tots homes: els citats, i Antxón García del Molino —*ex-comando Nafarroa*—, Ignazio Intxauspe Aranburu, Estanis López Aguiriano, Juanito Nazabal Auzmendi, Juan Ignazio Aldana Zelaia i Koldo Hermosa Urra. Tots es troben al mòdul setè, barrejats amb presos socials.

A la presó de València hi ha Miguel Zalacaín Odriozola, Juan Carlos Gorrindo Etxeandia, Ignazio Apiláñez Olalde, José Kortadi Arostiz, Ignazio Rike Galarza, Vitoriano Galbarriatu, Andrés Mitxelena Galarza i Ricardo Garcíandía Solano. Els últims d'ETA a arribar han estat Apiláñez, Gorrindo i Zalacaín, tots tres procedents d'Herrera de la Mancha. Els primers van ser Mitxelena, Garcíandía i Galbarriatu, que compleixen penes de 60, 25 i 31 anys, respectivament. Dos dels vuit que s'estan actualment a la model de València, Rike Galarza i Kortadi Arostiz, seran els primers empresonats d'ETA que aniran a les Balears, a les presons de Palma i Eivissa. Els altres sis militants de l'independentisme armat ocupen separats les galeries pri-

mera, segona i quarta, junt amb els comuns.

A Alacant, la seua presó provincial de Fontcalent guarda cinc empresonats d'ETA des del passat 9 de maig. La d'Almeria va rebre Ramón Bidaburu Otadui, Apolinar Bilbao Inzunza i Josean Etxebarri Aiesta —ex-membre

del comando Donosti— i, procedents de Daroca, Saragossa, Fermín Anzizar Telletxea i Xabier Beloki Kostajarena. En l'última setmana, i des d'Herrera, han arribat Pedro Aida Alonso i Xabier Arozamena Salabarría. Tots set es troben al mòdul quart de la penitenciària. □

24 HORES D'UN ETARRA A LA PRESÓ MODEL DE VALÈNCIA

Sobreviure en la jungla

Són solidaris, educats i catòlics. En general mantenen una actitud correcta amb el funcionari. Tanmateix, com a presos que es reivindiquen polítics, es mantenen al marge de la vida subterrània de la presó.

Esther Roig

A les 8 del matí, quan el nou torn de funcionaris s'han repartit entre les quatre galeries que hi ha a la presó Model de València, tant els presos comuns com els *etarres* es preparen per al primer recompte del dia. Només en una ocasió u dels presos d'ETA, Andrés Mitxelena Galarza (amb 60 anys de condemna) es va negar a alçar-se complint així les normes d'autodefensa dictades per ETA en matèria de presons, en les quals es reivindica la condició dels *etarres* com a presos polítics. Aquesta, però, va ser la primera i de moment l'única volta que un *etarra* de la Model ha dit no a un funcionari de presó.

Segons han manifestat a EL TEMPS fonts sindicals, els presos d'ETA són

gent no problemàtica, educada i solitària. La seva relació amb la resta de presos comuns és de total indiferència, excepte quan hi ha interessos pel mig, com crear un clima inestable i de crispació dins de la presó en protesta per l'actitud dels funcionaris o de certes mesures penitenciàries. No obstant, a les 9,30, l'hora del pati, quan es reuneixen amb la resta de presos, és habitual veure'ls sols, amb l'*Egin* o el *Marca* a la mà, buscant els llocs més tranquils. Si per casualitat es relacionen amb algú, és més per qüestions geogràfiques (un pres comú de Bilbao) que per l'interès de fer amistat.

Per norma, no participen en cap activitat esportiva o taller manual que es realitza a la presó, com tampoc entren en la política penitenciària de redempció (ajudes o col·laboracions en feines que rebaixen els anys de condemna).

Qui són

Excepte Ricardo Garcíandía Solano (25 anys de condemna) que estudia filologia basca, la resta de presos d'ETA de la presó model de València, 8 en total, són treballadors manuals (electricistes, llanterners, etc.). En general, no parlen èuscar, i tots, menys José Kortadi Arostiz, tenen delictes de sang. Quant als anys de condemna, la mitjana oscil·la entre 30 i 60 anys. La distribució per galeries és la següent: Un en aïllament, dos a la quarta, un a la primera i l'altre a la segona; els tres presos que arribaren la passada setmana d'Herrera de la Mancha encara estan en les cel·les d'aïllament. No obstant això, els *etarres* es veuen una volta a la setmana. Mai falten a la missa del diumenge que oficia el pare Urbano. Allí, d'una manera més o menys controlada, es comuniquen.

La comunicació amb l'exterior ve pel *vis a vis*, les visites amb els familiars, que es produeixen una volta al mes. El nombre de visites que reben els *etarres* a València són poques comparades amb les de la resta de presos. El motiu és, sense dubte, la distància. En els dos mesos que duen a la Model, només en una ocasió un d'ells, Victoriano Galbarriatu, va rebutjar el *vis a vis* amb un familiar, la seva dona. El perquè és a hores d'ara una qüestió íntima.

Quant a la correspondència, una altra via de comunicació amb l'exterior, fonts sindicals manifesten que les cartes que reben els *etarres* estan escrites en un llenguatge totalment críptic, en clau. A diferència del que passa amb la correspondència de la resta de presos comuns, que s'obre davant del destinatari en qüestió, les cartes que reben els *etarres* ja vénen intervingudes. Aquesta tasca d'intervenció correspon al servei d'informació de la Guàrdia Civil, no als funcionaris.

Tan sols els funcionaris amb més anys de professió entenen de què es parla en les cartes dels presos d'ETA. No obstant, com que no es tracta d'històries de drogues, ni de res que pugui interessar al funcionari de presó, els problemes, una vegada rebuda la carta, són mínims.

A les 8 de la nit, els presos de la model de València es preparen per a l'últim recompte de seguretat, alguns dels comuns ja han preparat la cel·la, el *chabolo*, com es diu en l'argot de la presó, per al torn de requisada. A les 24 hores els llums s'apaguen. En les requisites s'han respectat les cel·les on viuen els presos d'ETA, tots saben que allí no hi ha cap cosa que pugui interessar al funcionari. □